

Adam Mansbach

Κοιμήσου γαμώτο κι όνειρα γλυκά!

Εικ. Ricardo Cortes

Εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα 2011

Μετφρ. Αντ. Παπαθεοδούλου

«Το εικονογραφημένο βιβλίο δεν είναι μόνο για μικρά παιδιά», αυτός ήταν ο τίτλος μιας διημερίδας που διοργάνωσε ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, τα πρακτικά της οποίας κυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος το 2006. Οι ανακοινώσεις που περιλαμβάνονται στον τόμο, υπογράφονται από μελετητές και πανεπιστημιακούς δασκάλους που παρουσιάζουν τις εξαιρετικές δυνατότητες και έξυπνες πτυχές που διαθέτει το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο, καθώς απευθύνεται τόσο στα μικρά παιδιά όσο και στον ενήλικο που έχει τον ρόλο του διαμεσολαβητή, που θα μεταφέρει το κείμενο στα παιδιά που ακόμη δεν έχουν αναπτύξει επαρκώς την ικανότητα της ανάγνωσης. Προφητικός ο τίτλος της διημερίδας. Θα λέγαμε αφού τον Οκτώβρη του 2011, κυκλοφόρησε το εικονογραφημένο βιβλίο *Κοιμήσου γαμώτο κι όνειρα γλυκά!*, σε απόδοση Αντ. Παπαθεοδώρου πάλι από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος. Το βιβλίο στο εξώφυλλο με κόκκινη κεφαλαιογράμματα γραφή προειδοποιεί «ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΔΙ' ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ». Παρ'όλα αυτά το βιβλίο διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά του είδους του παιδικού εικονογραφημένου στο ύφος σχετικά με το περιεχόμενο και με την εικονογράφηση. Το όλο στυλ μιμείται εκείνο των κλασικών βιβλίων για ύπνο, με την χαρακτηριστική ομοιοκαταληξία και συντομία του κειμένου.

Μόνο που το κείμενο δεν είναι για παιδιά, καθώς βρίθει από αθυροστομίες:

Κοιμούνται οι γάτες και τα γατάκια,

Ξάπλωσαν και τα προβατάκια

Κι εσύ είσαι στο ζεστό σου κρεβάτι, μικρό μου,

Κοιμήσου λοιπόν...το κέρατό μου!

Παρ'όλη την έκπληξη του ενήλικα αναγνώστη με την τελευταία λέξη, το κείμενο είναι τρυφερό συνάμα και δείχνει ακριβώς τα αντιφατικά συναισθήματα των γονέων την ώρα που προσπαθούν να βάλουν τα παιδιά τους για ύπνο.

Τα ποντικάκια ακούν το νανούρισμα τώρα

που ο αέρας στα χόρτα ψιθυρίζει απαλά.

Έλα γαμώτο, δωδεκάμιση η ώρα...

Κοιμήσου πια...νόχτωσε για τα καλά!

Η τρυφερότητα αυτή αναδύεται και από την εικονογράφηση. Το βιβλίο απευθύνεται στους γονείς, όπως εξ άλλου δηλώνεται σε εξώφυλλο και οπισθόφυλλο ως «το τέλειο δώρο για νέους, μεγαλύτερους ή μελλοντικούς γονείς». Μια ρεαλιστική ιστορία, με χλευαστική ματιά, ψυχαγωγική διάθεση και χιουμοριστικό ύφος, παρηγορητικό λόγο, για τους γονείς που ο χρόνος τη στιγμή που ετοιμάζουν τα αγγελούδια τους για ύπνο, μετράει αλλιώς.

Ένας αφηγητής/γονιός που μιλάει σε β' πρόσωπο, στο παιδί ακροατή και στο παιδί ήρωα της ιστορίας χρησιμοποιώντας τον εγκιβωτισμό και τον διάλογο μεταξύ των εξώκειμενικών και ενδοκειμενικών προσώπων.

Δες τα λιοντάρια αυτής της αγέλης,

Δίπλα δίπλα έχουν απλώσει την αρίδα.

Ελα, μπράβο, κι εσύ. Τι στο κέρατο θέλεις

Μία η ώρα με τα μάτι γαρίδα;

Το βιβλίο είναι αποτέλεσμα βιωματικής εμπειρίας του συγγραφέα με την δίχρονη κόρη του και η πρόθεσή του είναι να παρηγορήσει τους γονείς και να δημιουργήσει έναν καυστικό αναστοχασμό με κλαυσίγελο. Ξεφυλλίζοντας κανείς το βιβλίο και εάν λειτουργήσει ως «ανώριμος» αναγνώστης /παιδί που προσλαμβάνει και αποκωδικοποιεί το κείμενο μέσα από την εικονογράφηση, θα διαπιστώσει ότι το βιβλίο μετατρέπεται σε ένα αυθεντικό παιδικό ανάγνωσμα, εύλωτο και χαριτωμένο γεμάτο ζώακια, παιδάκια, πουλιά και συνομήλικα παιδιά. Η εικονογράφηση δεν ακολουθεί το ύφος του κειμένου, καθώς δεν διαθέτει τίποτα από το καυστικό του χιούμορ. Απεναντίας αναδεικνύει όλη τη στοργή, την τρυφερότητα και την νοσταλγική παιδικότητα αυτής της επαφής και σχέσης παιδιού και γονέα τη συγκεκριμένη στιγμή. Ο εικονογράφος, φίλος του συγγραφέα, επιλέγει να απεικονίσει κάθε φορά ένα διαφορετικό παιδί, δηλαδή δεν είναι ένας ο ήρωας του βιβλίου, αλλά διαφορετικά παιδιά. Αυτό δηλώνει τον κοινό παρονομαστή και εμπειρία κάθε γονέα ανά την υφήλιο.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε στην Μ. Βρετανία από τις εκδόσεις Akashic και ένα μήνα πριν την κυκλοφορία του ήταν στην κορυφή των sales list της Amazon, εξ αιτίας μιας εκχώρησης σε μορφή pdf του περιεχομένου του.

Το ζητούμενο είναι εάν αυτό το χαριτωμένο βιβλίο μείνει αποκλειστικά και μόνο στα χέρια των γονέων ή μέσω τρίτων π.χ. μεγαλύτερο αδελφό/αδελφή κ.α. γίνει κτήμα του ανήλικα αναγνώστη. Με ποια δικαιολογία θα αρνηθούν οι γονείς στα παιδιά τους την ανάγνωση αυτού του βιβλίου; Δεδομένου ότι η φράση «αυτό το βιβλίο δεν είναι για παιδιά/για σένα», δεν είναι η ενδεδειγμένη για πολλούς και ποικίλους λόγους. Στην περίπτωση αυτή οι γονείς ας προχωρήσουν καλύτερα σε μια νέα αφήγηση, ενεργοποιώντας την φαντασία και την ευρηματικότητά τους για να καλύψουν/αλλάξουν τις «δύσκολες» φράσεις, και ας μην ξεχνούν ότι όταν προκύψει το «τσουνάμι», η συζήτηση είναι ο καλύτερος τρόπος για να εξηγήσει κανείς και να ερμηνεύσει τα...ανερχόμενα.

Τασούλα Τσιλιμένη, Επίκουρος καθ. Παν. Θεσσαλίας